

CASAL D'ESQUERRA

ESTAT CATALÀ

BUTLLETI MENSUAL

INSTITUT MUNICIPAL
D'HISTORIA DE BARCELONA
HEMEROTECA

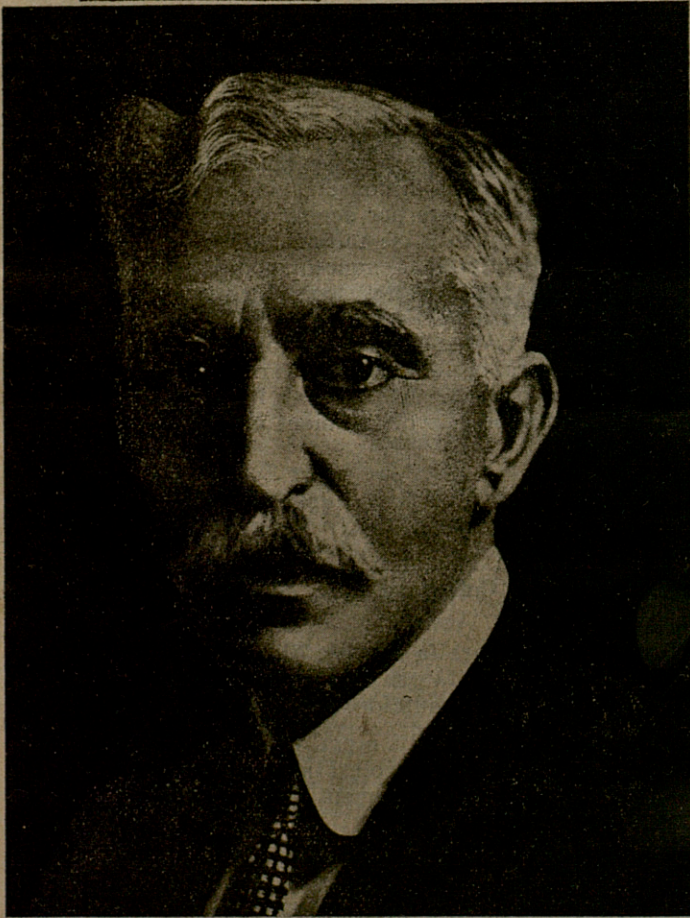
Santa Agueda, 40 - GRACIA - Menéndez Pelayo, 175

Núm. 1

JUNY 1932



SALUTACIÓ



Es aquest Butlletí el portantveu de totes les activitats del nostre Casal.

Integrat per homes netament nacionalistes, els seus fets seran sempre fidel expressió dels principis immutables del catalanisme. A tots, sols ens guia aquesta finalitat i per això jamai consentirem desviar en el més mínim ço que al nostre entendre és i deu ésser la voluntat del nostre poble.

*El*s braços oberts a tots els catalans que sentin la flama del patriotisme, la puresa dels nostres ideals i el desig d'una nova societat que armonitzi els homes, fent possible la implantació d'una nova estructura social.

No volem de cap manera que dins d'aquest Casal hi germinin finalitats utilitàries, professionals de la política, oportunistes, arrivistes i altres tares que tot sovint s'infiltringen, embrutint i desvirtuant els fogars del nacionalisme, esterilitzant llur tasca i esdevenint a voltes un greu perjudici pel Partit i per Catalunya.

Les hores que vivim, hores d'una grandesa in-sospitada, ens obliguen a exigir de tothom el màxim de puritanisme patriòtic.

Cal pensar que depèn de la nostra conjunció l'allunyament de la força que s'oposa a què sigui un fet l'enyorada visió de Catalunya lliberada. No ens apartem jamai de les emanacions vivificadores del Catalanisme. Ell representa el criteri matemàtic de totes aquelles ànsies que espontàniament sorgeixen de la nostra personalitat. El Catalanisme és en fi la única doctrina que pot complimentar totalment les múltiples aspiracions socials i nacionals de Catalunya.

Es per això que recolzats en aquestes veritats axiomàtiques hem lluitat sempre amb braó per a defensar aquesta causa tan justa i que de no fer-ho així la consciència ens acusaria de traïció vers la Pàtria catalana.

I ara ens dirigim amb noblesa a tots els ciutadans de Catalunya oferint-los aquest Casal, baluard ferm de les nostres llibertats.

Tingueu la seguretat, germans de Pàtria, que aquest estatge serà el més disciplinat i tindrà ara i sempre el ferm propòsit de defensar al nostre cabdill En Francesc Macià, al qui dirigim la nostra més fervent adhesió, fent constar a l'ensem que sentim una gran satisfacció en oferir-nos generosament a tots els Centres del Partit de Barcelona i de Catalunya.



MANIFEST

Ciutadans de Gràcia!!

Els moments històrics que travessa la nostra Pàtria catalana exigeixen de tots nosaltres, catalans, que ens situem en una posició digna i sincera, puix solament així servirem, com es mereixen, els alts interessos de Catalunya.

Es per això que un estol de ciutadans, en nom dels quals us adrecem aquest manifest, han cregut fer una bona obra patriòtica creant al cor de Gràcia aquesta Entitat que serà el baluard de la nostra ideologia i que sota el nom de Casal d'Esquerra «Estat Català» reivindicarà, alhora, els nostres drets com a catalans nacionals i com a ciutadans.

Volem la plenitud de sobirania per a Catalunya. Ella és la nostra única Pàtria, i perquè ho és, té tot el dret a regir-se a si mateixa en la forma que li plagui, sense que pugui coaccionar-la cap poder aliè a la voluntat del Poble català.

Considerem que l'Estatut, tal com ha estat redactat per la Generalitat i plebiscitat pel Poble català, no és, certament, el límit de les nostres reivindicacions nacionals. Però és una fita memorable posada en el camí de Catalunya cap a la seva llibertat.

I el nostre Estatut és a les Constituents espanyoles per a què l'aprovin. No pas per a què el discuteixin, ni menys per a què el retallin. El Poble català va dir, ben solemnement, la seva darrera paraula el dia 2 d'agost de 1931, data del magne plebiscit amb què aprovava, íntegrament, el nostre Estatut.

Les Corts espanyoles, poder estrany a la sobirania de Catalunya, no poden esmenar-lo, el nostre Estatut; si ho fan, serà mancant a les més elementals raons jurídiques i mancant, també, a les normes estrictament liberals i democràtiques que ben servides haurien fet possible una sincera i lleial convivència. Nosaltres ens en sentirem profundament ferits d'aquest abús i si el Poble català accepta l'Estatut destralejat per les Corts Espanyoles, entenem que té d'ésser per tal d'aprofitar els mitjans que li doni i amb ells fer a Catalunya més catalana encara, més digna i prou forta per a reivindicar i obtenir la seva llibertat íntegra en data no llunyana.

Però per a nosaltres, homes d'esquerra, l'afer no és solament de llibertat nacional. Entenem que la llibertat és una, que la llibertat dels pobles i la dels individus no són sinó facetes diferents d'un sol i únic problema, del magne problema de la llibertat humana. Per això, el mateix impuls que ens porta al nacionalisme més radical, ens mena,

també, cap a l'esquerrisme. I som esquerristes, no solament perquè siguem liberals, demòcrates i laics, sinó perquè volem que acabi la injusta desigualtat social.

La humanitat, encara, està dividida en castes: la casta dels rics i la casta dels pobres, la dels que ho tenen tot a l'abast del seu poder i de la seva riquesa i la dels que per a viure solament compten amb la seva intel·ligència o el seu treball físic. I nosaltres en som contraris. Volem que s'acabin aquestes diferències injustes. Volem que no hi hagi home prou ric per a comprar i explotar la intel·ligència o el treball d'un altre; volem que no hi hagi home prou pobre que tingui de vendre's a un altre el treball i de vegades la consciència, per tal de portar el pa a casa. Entenem que per acabar la injustícia social cal socialitzar la riquesa i els mitjans de producció a benefici de la col·lectivitat. I aquesta socialització cal fer-la d'una manera conscient i serena. La revolució social és impossible en l'estat actual de la societat capitalista, però és possible una evolució i amb les soles armes de l'organització i la cultura, el poble, el proletariat, sense convulsions socials catastròfiques, pot superar l'estadi actual i anar fins on les possibilitats del moment permetin.

Finalment, nosaltres som fidels amics i soldats disciplinats de FRANCESC MACIA.

Recordem com Ell, amb la seva intransigent dignitat salvà l'honor de Catalunya quan els temps oprobiosos de la Dictadura.

Recordem com, ara fa un any, Ell, amb la seva empena revolucionària foragità per sempre més la podrida nissaga borbònica, enemiga tradicional de Catalunya.

Veiem, ara, com és Ell i ningú més que Ell, qui arrenca de la incomprensió espanyola l'instrument que ha de servir-nos per al total recobriment de la personalitat nacional de Catalunya.

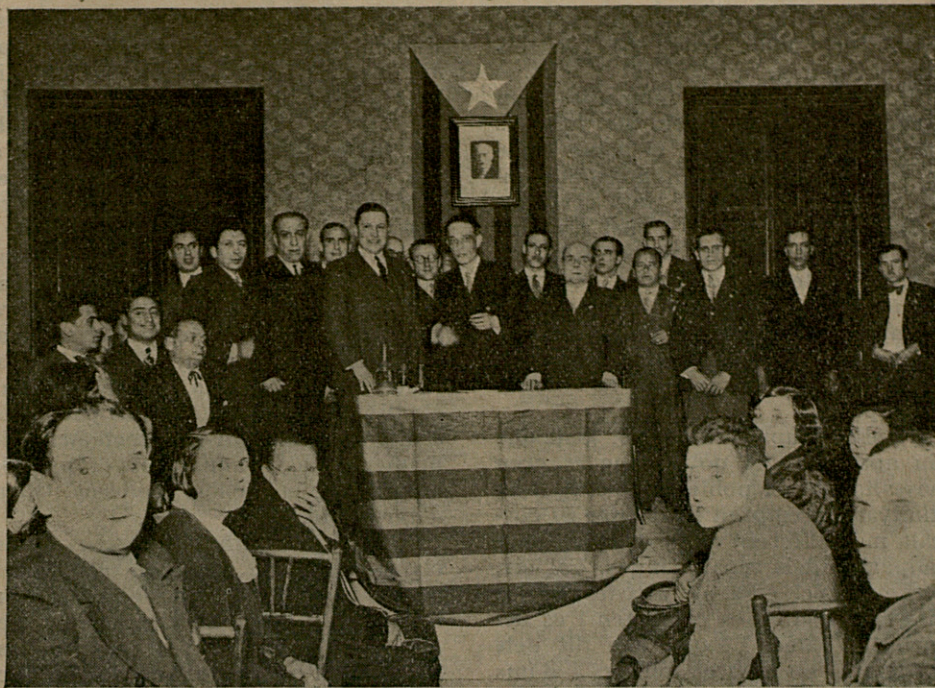
I davant de tot això, la nostra voluntat, emocionada, és la de refermar la nostra devoció i adhesió a FRANCESC MACIA, esdevingut en aquestes hores històriques el cabdill de Catalunya.

Ciutadans de Gràcia!!

Ja sabeu, doncs, qui som i què volem. Si sentiu els nostres ideals, veniu a col·laborar amb nosaltres. El CASAL D'ESQUERRA «ESTAT CATALÀ» de Gràcia us espera.

Estatge social: Santa Agueda, 40.

EL CONSELL DIRECTIU



el dr. aguadé, en acabar la seva conferència, rodejat del consell directiu i de socis del casal, clixé ritma

el sentit cultural de la revolució

per
jaume aguadé i miró

Pot qualificar-se d'aconteixement la conferència que sota el títol que encapçala, donà al nostre estatge el Batlle popular de Barcelona J. Aguadé i Miró. Una vasta generació omplena la sala d'actes i la presència a l'estrada de l'il·lustre conferenciant fou acollida amb forts aplaudiments. Fet el silenci, En Nicolau Battestini, President del Casal, s'aixeca a fer la presentació del conferenciant. Presentació consuetudinària, diu, però sobrer, perquè la personalitat de l'Aguadé és coneguda de tothom. Recorda diferents càires de la seva vida de lluitador. Abans de la Dictadura l'Aguadé, diu, era l'home consagrat enterament, sota una catalanitat absoluta, als problemes socials i el seu apostolat fou fructífer. Sobrevinguda la Dictadura, l'Aguadé esdevé el revolucionari que tots admirem. Braç dret de l'Avi a Catalunya, l'Aguadé està complicitat en tots els moviments tendint a enderrocar la dictadura borbònica. Per la seva fidelitat revolucionària, ell conegué diferents vegades la presó. Res no hi feia, però, puix en sortia per a reprendre més ardidament la lluita. I vingué un dia que l'Aguadé, amb altres republicans catalans portà a San Sebastián la veu de la pàtria catalana. I fou l'Aguadé qui més cruament i

més noblement féu avinent als republicans espanyols la voluntat de Catalunya de veure consagrada la seva llibertat nacional per la República que hom sentia venir. I la República vingué i Aguadé conegué les hores joioses del triomf. Però no ha deixat la lluita, perquè des del seu sitial d'Alcalde popular de Barcelona té de bregar contra tots els interessos particulars que l'administració honrada de l'Esquerra aixafa. Ell és el blanc d'atacs baixos, d'insídies i de calúrnies. Ell, però, està sempre en el lloc de lluita i honor perquè així ho reclama Catalunya i la dignitat dels ciutadans.

En Battestini acaba donant la benvinguda a En Jaume Aguadé, li recorda com en les hores revolucionàries no li mancà mai la col·laboració i lleialtat de valuosos elements graciencs dels quals vol citar-ne només un, En Benet Mori, com a síntesi i compendi de tots els altres, i assegura que el Casal d'Esquerra «Estat Català» de Gràcia estarà sempre al costat de l'Aguadé en la seva via cap a la justícia social i la llibertat integral de la nostra única Pàtria, de Catalunya.

Una llarga ovació enllaçà el parlament del President amb el de Jaume Aguadé, qui, emocionat, diu:

Signin les meves primeres paraules de salutació al vostre «Casal» i a la vila de Gràcia i d'agraïment, també, als mots cordialíssims, fruit de la vella i bona amistat que ens uneix, d'En Battestini, qui em perdonarà que jo estengui la llista dels meus antics col·laboradors graciencs a l'obra revolucionària. Vull tornar a recordar En Mori, l'amic de tota la vida, però vull afegir-ne d'altres: En Ferrer i Piè, En Gual, En Padró i En Santiago Vivancos, a qui tot i trobant-se sota una altra disciplina política jo tinc sempre oberts els braços.

I avui vine a aquest «Casal», amics de Gràcia, per a parlar-vos de la necessitat de donar un sentit a la Revolució, perquè tota Revolució té d'assenyalar el començament d'una nova civilització i cultura, i si no és així la Revolució fracassa i nosaltres no podríem permetre que fracassés la nostra Revolució. Per això cal considerar la transcendència del moment, escatint les possibilitats i responsabilitats de l'hora, puix de la consciència que en tinguem depèn la força i la grandesa del nostre Poble.

Es ara que ens vénen les responsabilitats, catalans, i cal que sota aquestes responsabilitats, nosaltres tinguem consciència i ens capacitem per a portar endavant l'obra que fa segles se'ns trencà i que avui anem a reprendre. I un dels quefers més importants per a Catalunya—en són tots, perquè els problemes d'un poble tenen tots els màxims de vigor—és el sentit cultural que volem donar a la nostra obra futura.

Catalunya, amics, el 14 d'abril, no es proposà solament un canvi de règim polític, un aldarull per tal d'abatre un rei i proclamar una República. Catalunya, el 14 d'abril, féu una revolució. El nostre esperit era fer una revolució, traspalsar completament, íntegrament, el vell règim i pujar a la superfície, al poder, totes aquelles forces que havien sofert injustícia i persecució durant l'antic règim. Avui el que vivia soterrat, sura i té de donar el to de l'obra d'ara però en propòsit de creació futura. Tinguem en compte, amics, que si vàrem fer una revolució, hem abatut completament els vells valors. Ens trobem davant dels camins a seguir i veiem que se'ns han esborrat els camins de la tornada. Som nosaltres mateixos que hem romput el camí de retorn. Només cap endavant tenim l'espai lliure. Enrera no hi ha més que fangors i terres inhos-

pitalàries per a l'esperit. A més, en-
rera sols pot esguardar-hi el covard
i el desertor.

Tota revolució crea un nou estat
cultural. Nosaltres hem de crear el
nou estat cultural derivat de la revo-
lució. Fa poc un periodista motejava
de barbri a l'Esquerra. Cal recollir el
retret i comentar-lo.

Efectivament, per als homes ben
instal·lats en la vida, per aquells que
amb més o menys raó i dignitat s'a-
daptaren a l'organització actual i ten-
nien plens els seus fitxers mentals i
econòmics i els creien perfectes i de-
finitius, una revolució, un trasbalsa-
ment de tots els valors morals i cul-
turals, és una cosa barbri: mortifica
llurs coneixements, però, sobretot,
mortifica llur comoditat. Sabien unes
coses i hi havien conformat la seva
intelligència quan de sobte un poble
o un estament o un partit, s'aixeca i
ho trasbalsa tot, ho aterra i ho desfà,
bo i dolent, creant nous sentiments.
Per aquells homes que ja creien haver
arribat a la perfecció, és clar que nos-
altres som uns barbri!

Però cal tenir present que quan es
produïxen aquests moviments popu-
lars és sempre perquè un partit o un
estament ha interpretat el sentir del
poble i pugem a la superfície tots els
seus dolors. I si el poble estava ado-
lorit és que aquell saber, aquella ve-
ritat, no era veritat, sinó una menti-
da, perquè no havia solucionat, ni
aconhortat, els sofriments de la multi-
tud. Tot moviment revolucionari, que
és el que nosaltres propugnem i és al
que Catalunya ha d'aferrar-se si vol
tenir la seva llibertat primer i conser-
var-la després, és precisament un mo-
viment realitzat per a portar un con-
hort als dolors dels homes; en el nos-
tre cas, els dolors dels homes que
viuen a Catalunya. I sota el dictat d'a-
quests dolors, crear noves justícies i
noves veritats que els anul·lin. L'home
és un ésser atabalat i propici a des-
viar-se del recte camí i l'única cosa
que l'avisava de l'hora de perill com si
fos un timbre d'alarma, és el dolor i
el neguit. En la vida individual el so-
friment ens avisa de les malalties, sen-
se la qual cosa potser arribariem a
plena decadència orgànica sense ado-
nar-nos-en.

Així també passa en la vida col·lec-
tiva. El dolor ens prevé que hi ha una
injustícia, que uns principis, unes
lleis, han fallat. És el dolor, controlat
per la consciència, revisat per la in-
telligència el que fa avençar els ho-
mes i per això tota revolució en anul-
lar-lo és un pas endavant.

Nosaltres recollim avui tots els do-
lors que pateix el poble català i sota
el seu dictat volem assenyalar els nous
camins del poble català. Però davant
d'aquests dolors han fallat les velles

lleis, han fallat els vells sabers i no
parlar del poble parlo de tots els
i un saber nou.

El poble en aquests moments—i en
parlar del poble parlo de tots els
partits més arrelats en el poble i que
en xuclen més la substància—no pa-
teix de manies ni s'avé amb cortesies
insinceres. Va al dret i abat els seus
enemics amb tota la impetuositat.

Però, parlem-ne d'aquesta descortesia
popular. Té avaladors de pro i alts
exemples, precisament entre aquests
homes que es diuen ells mateixos se-
lectes i malparlen avui de la sinceri-
tat popular.

Aquests grups formats per gent que
viu apartada del poble, que es creu
més alta que el poble perquè se n'ha
allunyat, no empren llenguatge ni cor-
tesia molt diferent de la popular quan
malparlen dels seus enemics. Cal oir,
per exemple, com els artistes de les
diferents escoles es combaten i es ne-
guen tot valor. El que han dit dels
acadèmics els impressionistes i d'uns
i altres les escoles posteriors. I els li-
terats dels diversos clans i capelletes.
Adhuc els filòsofs i científics menys
apassionats. Això en l'aspecte doctri-
nari només, sense arribar a l'anècdo-
ta perquè aleshores ni els de la ma-
teixa escola es respecten i deixen òs
sencer. Però aquest és un afer d'ur-
banitat. El llenguatge del poble no és
ni més dolent ni més baix.

I es comprèn que sigui així. Cada
nova escola neix perquè l'anterior no
satisfeia els seus desigs de perfecció.
I neix precisament per a combatre a
l'anterior com enemic més immediat.
Ha fracassat per incapaç, per inútil,
i en la vida les coses inútils, i sobre-
tot fracassades, son perjudicials.

Vosaltres, quan malparleu d'aquells
homes que no han sabut curar els
vostres mals, ni s'hi han encaparrat
per a guarir-los, teniu molta més raó
perquè és una força viva; és l'única
força viva que pot marxar endavant i
crear les grans coses en el món sota
la llei de la seva necessitat.

Si la intelligència no es posa al cos-
tat del poble en els seus sofriments,
teniu tot el dret i obreu lògicament
en bescantar-la perquè aquella intel-
ligència que no està per la justícia i
la llibertat del poble, no és tal intel-
ligència. L'intelligent que refusa el
contacte amb el poble o amb l'home;
i és nega a rebre'n la llei atemperant-
se als seus dolors i angoixes; i pouar-
hi saber i doctrina, ni és intelligent
ni bon home.

Rhazzis, el gran metge àrab, que in-
fluï durant l'Edat Mitjana el món
científic, deia que era més bon metge
el que havia llegit mil llibres que el
que havia vist mil malalts. La medi-
cina moderna sap que això és una
heretgia. Avui les normes de la Me-

dicina no s'estudien en els llibres,
sinó en els malalts. És el dolor de l'ho-
me qui ha de dar-li la llei. En mil li-
bres potser no hi hagi un sol bri de
veritat; en mil malalts, en un malalt
sol, hi ha tota la veritat. Paracels, a
qui retrobarem més tard i que en el
Renaixement fou motejat de barbri
pels savis vanitosos d'aquell temps i
que avui considerem com un dels fun-
dors de la medicina moderna, enca-
rant-se amb les doctrines i la cultura
estereotipada i contemporània seva,
diu amb paraula viva: «Qui vol apro-
fundir la Naturalesa, té de trepitjar
els llibres d'aquesta amb els peus.» És
a dir, té de recollir-la directament, de
primera mà. I aquest és el mètode
emprat per la Ciència moderna. (*Veus
d'aprovació.*)

No és en els llibres impresos on en
els moments de revolució els homes
poden recaptar el seu destí, sinó en
aquest gran llibre obert que es diu el
poble. Estudiant els seus neguits, sis-
tematitzant-los, fent-ne un cos de doc-
trina, és d'on poden treure totes les
conseqüències. Els llibres poden en-
ganyar-nos. Qui mai no ens enganya-
rà, com no ens enganyen els malalts,
és el poble, són els seus sofriments.
(*Grans aplaudiments.*)

No fa gaires dies també, un altre
escriptor, home intelligent, deia que
la posició de la intelligència és el
centre. Parlem-ne d'això. La posició
de la intelligència no és el centre,
perquè en el centre no radica mai la
veritat. El centre, el punt mig, és una
comoditat mental, però, generalment,
és irreal. Si cerco, per exemple, la
mitjana de mortalitat d'una població
en deu anys, la xifra resultant és molt
possible que no correspongui a la
mortalitat de cap dels deu anys pre-
sos en consideració en fer el càlcul.

La veritat, amics, està en els ex-
tremes. Allí és on es troba la suprema
raó i la suprema justícia.

Cal advertir-vos, però, que extrem
no vol dir extremitud ni convulsió.
L'extrem coincideix amb la idea ma-
temàtica del límit: una quantitat a la
qual els homes han de fer el possible
per atansar-s'hi el més ràpidament
que puguin, però no d'un cop i volta,
d'un salt, en un acte violent i anti-
biològic. És un encís que ens atrau i
ens obliga a l'acció constant.

L'home de lluita no es troba bé sen-
tat en una cadira com els que estan
en el centre, sinó entre aquells que
caminen i tenen el pensament i el
cor que marxa cap endavant guiant-
los en el seu avenç. No vull pas fer-
vos dubtar de la intelligència. La intel-
ligència és, en efecte, el més gran tre-
sor de l'home. És l'única cosa que l'a-
parta dels animals i que el fa sobre-
viure; perquè l'home, sense la intel-
ligència ja hauria estat anorreat; si

sobreviu en la naturalesa és per la intel·ligència. No és ni el més lleuger ni el més fort ni el més valent dels animals; però és el més intel·ligent, i per això ha vençut i dominat els altres.

Però dubtem del valor del professional de la intel·ligència, dels homes que plens d'urc és creuen que són els únics dipositaris del saber.

Gairebé s'han equivocacat sempre en enfrontar-se amb l'esperit renovador i d'avantguarda. Tota nova veritat, com tota nova creació, ha trobat sempre un exercit de savis oficials que li barraven el pas. I ja que avui, qui precisament ens bescanta com a barbres són uns homes que s'anomenen ells mateixos humanistes, retreiem-los-hi els errors dels seus antecessors, errors que avalaven en els seus llibres preferits. Només uns quants, perquè no acabariem en una nit, ni en deu que hi dediquéssim. Quan Harvey, desfent els errors dels autors antics, explica al món científic la circulació de la sang amb un sentit modern completant l'obra de Servet, gairebé tots els metges i biòlegs contemporanis refusaren la nova veritat, emparant-se amb els clàssics grecs i llatins. Primerose, que es destacà en la controversi, donava com a raó que l'explicació d'Harvey no era admesa per Galè i Aristòtil: «Perquè Aristòtil deia, ho ha observat tot i ningú no deu atrevir-se a innovar després d'ell».

En dissecar Vesali el cos humà, esmenà les descripcions anatòmiques de Galè. Foren contradites pels galenistes—cal tenir present que Galè no havia dissecat més que animals—i un d'ells, convençut de les raons de Vesali, excusa al metge romà dient que l'home havia degenerat, car Galè no podia equivocar-se.

Durant segles, des del Renaixement fins a primers del segle passat, l'estil gòtic fou bescantat pels homes d'estudi i els artistes. Tot just el nom de gòtic, inconscient i imprecís el fou donat per Vassari, un deixeble de Miquel Angel, en setit pejoratiu, de menyspreu, fent-lo sinònim de barbre.

I permeteu-me que m'aturi un moment, perquè precisament aquest refús dels humanistes per l'art ogival i que durà segles, fins després de la Revolució francesa, indica quan fals i perdedor és l'urc i vanitat dels petulants que menyspreuen el poble i el seu poder creador.

L'arquitectura gòtica fou una creació del poble. Nasqué de l'abrivament del seu amor i de la seva activitat. Foren els gremis qui bastiren les catedrals i edificis gòtics trencant les regles dels vells mestres. L'ànima popular les adaptava al seu sentiment ciutadà, car les noves catedrals eren també edificis civils; no les dedicava

solament al culte religiós, sinó que eren llocs de reunió i expressió de la voluntat popular.

En menysprear-les Vassari en aquell moment d'emfasi retòric de la humanitat, quan alguns volien ressuscitar el món grec i llatí, amb el pretext de què no responien a les regles que marcaven aquells a qui de fet es bandejava era el poble, se li negava el dret d'iniciativa, basats en aquells mil volums que recomanava Rhazzis; sense pensar que aquells mil volums s'allunyaven cada dia de la veritat i de la realitat perquè la vida en la seva continua transformació canviava el valor i el sentit de totes les coses.

**

Però els humanistes d'aleshores tenien una excusa. Si els inflava la retòrica representaven, no obstant, un esperit de renovació: s'oposaven a l'Escolàstica i a l'Església que s'apuntalaven mutuament. Escollien una posició petulant, però de revolta, tanmateix. Els nostres contradictors d'avui també els haurien tractat de barbres. Com els d'ara, com nosaltres voldriem que fossin els d'ara, eren temps que és revisaven tots els valors morals i socials.

Sempre aquesta revisió és perillosa pels antecessors; en passar pel sedàs d'una crítica severa sempre perd qualitat perquè s'han avesat a treballar en el laboratori i en enfrontar-se amb la vida real fallen: «A ningú li neix el mestre a casa, ni el té darrera la llar de foc, que l'art (ciència) no persegueix ningú, sinó que és necessari perseguir-lo», diu Paracels.

No hi fa res tots aquests errors i falles dels qui s'encaraven amb el saber oficial. Necessitaven un esforç d'esperit i una ardidesa per a trencar no amb les seves normes, sinó amb l'encarcament dels ben acomodats amb el règim. Tollin, diu del nostre Miquel Servet, qui en aquella època maldava per la renovació del món, que era com «l'esperit de la salamandra el centre del qual és el foc».

Aquest esperit té d'ésser el de la nostra Catalunya en aquests moments, foc arborat de creació i que no respecta res al seu davant. Retreiem una altra bella expressió de Paracels, que era també salamandra. Diu, referint-se als metges i a la filosofia entesa com a interpretació del sentit íntim de les coses i del destí de l'home, «que ha de braolar i ressonar en les seves oïdes com la cascata selvatge del Rhin, ha de copejar en les seves oïdes com la tempestat de l'Oceà; la seva llengua ha de trobar-la dolça com la mel i el seu olfacte ha d'absorbir-la per complet».

Així és com tenim de sentir el nos-

tre destí i el del món en aquests moments els catalans. Cascata i tempesta dintre del nostre cor. Cascata i tempesta contra el que s'oposi al nostre cor i a la nostra voluntat. La llibertat no serveix per a la contemplació quieta i plàcida. No, amics, no. La llibertat és un instrument d'acció; no és un terme, no és un acabament. La nostra llibertat és un camí que se'n obra al davant.

La llibertat per als homes no ha d'ésser una finalitat; no és més que un mitjà per a assolir finalitats superiors i és a profit d'aquestes finalitats, alt destí de Catalunya, que tenim d'ésser irreverents si convé, malgrat se'n motegi de barbres.

Tenim de col·locar-nos davant de la naturalesa i de la vida i sobretot en mig del nostre poble, i, sense sabers anteriors, sense prejudicis que pesin sobre nosaltres, hem d'escriure la llei nova, sincronitzant-la al ritme del seu cor.

La nostra Pàtria és avui al món com un infant que neix nu. Cal que el vestim, però no amb vestits inservibles per excés d'ús i envellits, sinó amb vestits nous que hem de fer-nos a mida, per al nostre servei i per a la justícia nostra.

Clàssics i moderns, en bona hora vinguin si ho fan com auxiliars nostres. Si vénen com a dictadors i amb petulància de mestres, un bon vent els allunyi. Perquè nosaltres volem fer la nostra pròpia llei, la nostra pròpia justícia, la nostra pròpia llibertat. Nosaltres, amics, anem a lluitar per Catalunya i oidà que també fos per tot el món, que aquesta ha d'ésser l'aspiració d'un poble: no fer solament per ell, sinó a favor de tots els homes. Anem a començar per Catalunya una nova era i per a començar una nova era ens cal utilitzar nous elements. Els d'abans poden ensenyar-nos una cosa sola, i és no seguir el camí que ells han seguit. (*Rumors d'aprovació.*)

I ara he de parlar precisament de tot aquest sentit que nosaltres els homes d'Esquerra, interpretant lleialment els sentiments del poble, hem cregut que havíem de fer cultura.

En aquests moments jo recordo una conversa amb un dels homes més preeminentes de Catalunya que havia portat la direcció de Catalunya quan Catalunya encara tenia la Mancomunitat. Amb motiu de visitar l'ex-Hospital de la Santa Creu, dedicat ara a local d'Estudis Catalans, conversàrem l'esmentada persona, el senyor Macià i jo.

L'home, encantat de l'obra realitzada pels Estudis Catalans, deia: —Això és el que ens cal fer. Cal comboiar un centenar de savis primer que tot.—El senyor Macià, com jo, contestàrem:—Abans pensem en la cul-

tura del poble, perquè sense ella tots els savis serien una cosa artificiosa i estranya, dins de Catalunya.

Mentre els nostres savis siguin en mig del poble tan estrangers com el més estranger que de llunyes terres vingui, no ens interessin, perquè no són encara un tros de terra catalana. (*Grans aplaudiments.*)

No som uns barbres, amics, no. La nostra embranzida ha servit per què caiguin codis que no us havien aprofitat mai per a treure-us un dolor o donar-vos una llibertat. La vostra embranzida cal que serveixi, però, per a dictar el nou codi i la nova llei i per a donar a Catalunya la nova justícia.

Per a donar aquest sentit a la Revolució, ens trobem, a Catalunya, en condicions ben favorables. Precisament la irrupció austriaca i borbònica portaren com a conseqüència el desplaçament de l'aristocràcia catalana i així és com a les darreries del segle XVIII Catalunya, eminentment menestrada, es trobava preparada per absorbir les idees de la Revolució francesa. I en no tenir, entre nosaltres, una aristocràcia podrida, tampoc hem tingut una cultura podrida. I ens serà relativament fàcil el trànsit d'una civilització caduca a una de jove.

I aquesta nova civilització serà la concreció del somni de Francesc Macià creant una cultura proletària, fent aptes als obrers per a encarregar-se de la producció.

Perquè la vida, en termini breu, cal que sigui pels treballadors. Ells estan adolorits, doncs cal fer-los justícia. Tinguem en compte l'exemple de Rússia, el poble-Crist que es sacrifica per la nova humanitat, cercant la fórmula d'establir damunt la terra la justícia social.

I des d'ara, des que Catalunya podrà governar-se a ella mateixa, cal fer tasca. Exaltant i precisant la personalitat dels Sindicats obrers, hom pot confiar-los, de bell antuvi, un munt de coses, com són els serveis públics. Recordeu com Macià tracta de fer amb els obrers de la Germania de Sant Pere Pescador, del Port de Barcelona, el primer assaig de col·lectivització del treball. (*Forts aplaudiments.*)

Cal creure que aquests moments històrics són decisius. Una revolució no és una cosa que es faci en un dia ni es faci en un mes ni es faci en un any. Pregunten molts:—Què heu fet durant un any?—Hem fet una cosa molt gran: enderrocar el que hi havia i preparar la tasca nova. Si una revolució s'acabés en un any no aprofita-

ria per a res, perquè no podria complir la seva obra. L'obra d'una revolució que acaba en un any no és una revolució: és un aldarull, una quarrelada que no té eficàcia.

Avui Catalunya està en les nostres mans i hem de pastar-la de bell nou. Amics, posem tota la fe i tot el fervor en aquesta nova plasmació de la nostra terra.

La fe i l'entusiasme no enganyen mai. Podrien enganyar-nos aquells homes que ens parlaven de temps passats i en moments que no eren els nostres, però nosaltres, posant tota la vibració, tot l'entusiasme en aquest moment actual, no podem enganyar-nos.

Tinguem en compte que avui tenim en les nostres mans, no solament la nostra llibertat, sinó la llibertat dels nostres fills i la dels nostres néts i fins tota la història catalana que vindrà després de nosaltres.

Estem en un dels moments gloriosos que de tant en tant tenen els pobles i ens cal ésser dignes d'aquest moment. Ens cal fer de la nostra ensenya l'ensenya de l'ideal i de les quatre barres quatre flames enceses que s'enfilin i il·luminin la nostra llibertat. (*Una perllongada ovació que li tributen els assistents a peu dret, acull les darreres paraules del conferenciant.*)

la marca de l'esclau

per

nicolau battestini

Quan un poble ha recobrat la seva consciència nacional cal que es desposseeixi de totes aquelles empremtes amb què els anys d'opressió i servitud l'han segellat, puix d'aquesta manera és com assegura millor la continuïtat i l'increment de la llibertat restaurada. Es, aquest, el cas de la nostra Catalunya que col·lectivament està en peu i reivindica la seva llibertat nacional, però que en multitud de casos individuals que arriben, sens dubte, a constituir la majoria no manifesta prou bé, amb aquella fermesa patriòtica pròpia del moment, la voluntat de desprendre's dels mals hàbits adquirits o imposats en el temps de la servitud. Perquè veiem com una munió de coses que podrien haver-se esmenat no han estat esmenades, encara, per manca d'abrandament patriòtic. De totes elles, indubtablement, la que més estigmatitza el fervor ciu-

dadà de multitud de catalans, posant en relleu llur dèficit patriòtic, és l'oblit en què hom té la nostra llengua catalana, usant el castellà, molt digne i respectable, però llengua forastera, en tota una sèrie d'actes i exterioritzacions de la pròpia personalitat, en què no és pas interdit l'ús del català. Puix si en els actes i relacions que tenen caire d'oficialitat el català no ha assolit plenament els seus furs i podria estar, en certa manera, justificat el seu abandó, en tots els actes i manifestacions de la vida privada dels catalans res no els impideix usar la pròpia llengua i res no els lliga a manifestar-se en castellà.

Fa pena veure tants de rètols en castellà; rebre tanta correspondència, fulls de propaganda, avisos, etc., en castellà. Ens trobem sovint, i no cal dir amb quin astorament, que un amic que nosaltres tenim per un bon cata-

là i fins i tot per un resolut catalanista ens passa la seva tarja i està també en castellà.

I tot això cal acabar-ho, i la manera d'acabar-ho està en la propaganda persistent i digna, de la llengua nostrada. Perquè no cal negar que si quan a hom li és presentat un rebut, posem per cas, en castellà, el rebutgés fins i tant que li presentessin en català, les grans companyies d'aigua, gas, electricitat, telèfon, etc., s'apressarien a fer llurs rebuts en català. I si a l'amic comerciant, professional, etc., li fèssim avinent amb paraules dignes i elevades el mal que fa a la catalanitat usant el castellà en els seus actes de propaganda i li fèssim veure, a l'ensens, que la millor propaganda per als veritables catalans, ultra la virtut dels productes o dels actes, és veure enlairada i honorada la llengua catalana, aleshores, en un tant per cent ben gran de casos, veuríem com és posada en el lloc que li correspon.

Llegiu cada dia «L'Opinió»
i «La Humanitat». Comprreu
cada dissabte «VISCA!!»

Es en resum, el que proposem, una creuada persistent i enèrgica pels furs de la llengua nostrada, que ha estat la llevor del nostre renaixement nacional i serà, igualment, la garantia

més ferma de les nostres llibertats, però és també el desig de rentar-nos d'un estigma com és el d'usar una llengua que no és la nostra en aquells casos en què no ens hi obliguen i que

per recordar més que cap altra cosa la servitud passada, és, en una paraula, la marca de l'esclau que ens cal treure del damunt de nostra Catalunya.

Ja compreu segells d'Estat Català?

Cançó d'Amargura

Els carrers de la ciutat
s'han omplert de taques roges...
Als carrers de la ciutat
les persones semblen boges.
La follia de la gent,
diu que els ve de patir gana...
Els clams se'ls emporta el vent,
la misèria els agermana.
Ja fa dies que al rebost
no s'hi veu ni pa ni palla;
ni pels fills n'hi ha tantost
que fa temps que no es treballa.
Enllà pels carrers ombrius
s'ouen trets, crits i amenaces;
passen colles de captius
el cap cot i les mans lasses.
Per fàbriques i tallers
han tancat llurs portalades...
Van desfilant pels carrers
les ombres desorbitades.
Cella-junts, neguitejats,
amb neguit que els desespera,
van passant els deportats
vers la nau que al port espera.
I ací a la vora del port
ha sorgit com una estrella
una veu com un fil d'or
de tonada trista i bella.
Han cantat una cançó
que ha omplert de remors i flaire,
tota plena de claró
que ha fet crispà els punys en l'aire.
La cançó dels afamats,
la cançó de l'home pària,
la cançó dels deportats,
la cançó dels sense pària.
Els carrers de la ciutat
s'han omplert de melodies...
Tots els cors han bategat
agre-dolç de les follies.

R. MASSIP I TARRAGÓ

De res valdria la llibertat de Catalunya si no anés acompanyada de la llibertat i de la igualtat econòmica i social dels catalans.

el despotisme espanyol

per

joan fusté

Totes les Històries, marquen unes fites en el desenvolupament dels pobles que impliquen una successió de fets relligats amb l'esperit racial dels homes.

Les generacions que han viscut la declinació progressiva d'una època, han circumscrit la pròpia constel·lació històrica, instigada per una necessitat dinàmica de superació.

Catalunya, en els segles XIII, XIV i XV, obtenia la supremacia política i cultural. Amb la conquesta als alarbs, Catalunya s'incorpora València i Balears a llur ànima nacional. L'adquisició de Sicília, Nàpols, Sardenya, ultra les expedicions a l'Àsia Menor, a Grècia, les colònies establertes al nord d'Àfrica, els tractats de comerç amb les Repúbliques Italianes, culminaren la influència de Catalunya arreu del món.

La causa principal de la decadència de Catalunya fou la introducció al realisme català, d'una dinastia castellana en 1410, després de la mort sense succeïó del rei Martí l'Humà, el darrer rei de la casa de Barcelona.

Com si no fos prou, aquest fet funest, sorgeix el maridatge entre Ferran d'Aragó amb Isabel de Castella, reis catòlics. La grapa de l'absolutisme sembrà la protesta entre els catalans íntegres, els quals, refets de la primera impressió, resolgueren fer prevaler la soberania popular per damunt de l'orgull imperialista dels reis usurpadors.

Ací comença un període que suscita un moviment de revolta i protesta contra l'allau ferotge d'una dinastia. Tammateix tots hauriem de meditar sobre el fet simbòlic que s'inicia a la guerra dels Segadors o de Separació de 1640, motivada pels accessos dels soldats espanyols sobre els béns i les persones dels catalans i pels greuges rebuts del compte-duc d'Olivars, ministre de Felip IV, ambdós, encarnació del despotisme i les vexacions més repugnants.

Després d'un setge de 14 mesos, he-

roïcament sostingut per la ciutat de Barcelona, la causa de Catalunya s'esmicolà amb la desfeta que Felip V li infringia i a la terrible i sagnant venjança, que seguí a l'assalt de l'11 de setembre de 1714.

«*Habiendo por la fuerza de mis armas pacificado el Principado de Cataluña, tócame a mí y a nadie más, establecer gobierno en él.*»

Heus ací el contingut de la política hispànica que avui encara està inscrita a la Constitució espanyola. Heus ací el resum d'uns segles de vilipendi i de menyspreu que el poble català soporta amb un esperit de sacrifici pueril.

Foragitades les llibertats, es desferma un odi a perpetuïtat; odi que els nostres avantpassats han infiltrat dins les nostres venes, com una recordança que havem de servir-la amb veneració per a fer-ne l'ofrena més sublim.

Seguint la història pas a pas donariem a l'article una llargaria descomunal, per això em limitaré als principals fets esdevinguts arran del ressorgiment separatista.

La Lliga Regionalista agrupà, sota la bandera del catalanisme, gran nombre de catalans l'any 1901. Tots sabem prou bé els esdeveniments ocorreguts el 25 de novembre de 1905, en contra «La Veu de Catalunya» i el «Cu-cut», arran d'unes caricatures i que originaren l'elaboració de la «Ley de Jurisdicciones» i al seu aplicament despòtic. No cal insistir sobre la «Solidaritat Catalana». Una coincidència dels partits catalans, en defensa dels seus drets pels atropellats que a tot-hora ferien llur dignitat.

L'any 1914, Prat de la Riba, presidia la Mancomunitat de Catalunya, inspirador d'aquesta unió de Diputacions Catalanes. La fi de la guerra europea, amb la proclamació del dret de les petites nacionalitats, desvetlla a Catalunya uns esclats d'esperança. El mes de novembre de 1918 s'envia un missatge a Madrid demanant l'autonomia integral. Fou rebut enmig de

l'hostilitat dels governants. Un Estatut de la Catalunya autònoma aprovat per una Assemblea extraordinària de la Mancomunitat i ratificat pel 98 per 100 de Municipis catalans, fou refusat d'una manera categòrica pel govern centralista.

Heus aci el bressol del separatisme. Aquí pogué copsar l'engany de les lleis i el flagell sanguinari exacerbat de l'Estat. Aquí, davant la perspecti-

va falaç del govern, és va somoure un estat d'opinió favorable a la separació de Catalunya, reintegrant l'esperit racial amb la psicologia pròpia, controlant l'aspecte geogràfic amb les concepcions ideològiques d'una Catalunya gran.

Estat Català, el fogar que havia d'esgrimir la falç de la ciutadania i de la dignitat, neix l'any 1922 sota els auspicis dinàmics del nostre cap, En

Francesc Macià, qui en llençar la cascaca militar ho féu amb un gest sec, de ciutadà digne i viril.

I avui ens trobem en una situació que tammateix no podem dir res; però nosaltres demanem al poble català, aquest poble digne, que almenys si ens refusessin l'Estatut com en l'any 1918, sapiguem fer el que calgui, amb energia i dignitat.

conferències

Inaugurà el cicle de conferències político-culturals del nostre Casal d'Esquerra «Estat Català», el President de la Federació Comarcal d'Esquerra de Barcelona-Ciutat, diputat a la Generalitat i diputat a les Corts Constituents, En Josep Dencàs. La seva conferència (30-IV-32) demostrà el pregon coneixement que té de la matèria i fou seguida per la nombrosa concurrència amb un interès remarcable. «L'Estatut davant les Constituents espanyoles» donà peu a En Dencàs per a sentar unes conclusions dignes i patriòtiques, que nosaltres compartim en absolut.

Ja sou soci del nostre Casal?

La segona conferència (8-V-32) la donà el nostre batlle i amic, En Jaume Aguadé. D'ella en fem una extensa ressenya a altre lloc d'aquest mateix «Butlletí» i això ens lleva d'ésser més extensos en aquesta secció. Solament volem dir com la magna concurrència que omplenava la vasta sala d'actes del «Casal» compregué abastament quin havia d'ésser «El sentit cultural de la Revolució» i ho ratificà amb els seus aplaudiments i ovacions.

Assistiu a tots els nostres actes i conferències.

Segui la conferència (4-V-32) d'En Pere Comes. Conseller de Justícia i Dret de la Generalitat i Tinent d'Alcalde, President de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona.

La conferència exaltà «L'obra de l'Esquerra a l'Ajuntament», posant en evidència amb dades i referències nombroses quan insidiosa i mal intencionada és la campanya de desprestigi contra els homes representatius de l'Ajuntament. En Comes escoltà repetides vegades l'aplaudiment dels concursants, especialment en exposar la tasca veritablement ciutadana de la Comissió de Cultura, que culmina amb la inauguració de Grups escolars capaços per a 23.000 infants i amb la creació de les Colònies permanents i semi-permanents per a infants amb déficit de salut.

Que cada soci en porti un altre i entre tots farem gran el nostre Casal.

En Josep Alai, en la darrera conferència (22-V-32) ens féu sentir la veu de les comarques catalanes. «La nova Catalunya» fou exposada magistralment per ell, sota el seu aspecte político-administratiu.

El senyor Alai comença la seva conferència, fent una superba descripció de la fosa de les neus en les altes valls del Pireneu, comparant-la amb el ressorgiment nacional de Catalunya, i exorta els oients que en tot moment es mostrin dignes de la nova vida que s'inicia.

Diu que primer que tot, cal estimar profundament a Catalunya i que per estimar-la és precís conèixer-la a fons. Per això diu que la finalitat de la seva conferència, és donar a conèixer Catalunya tal com és, no com voldrien que fos, certs esperits reaccionaris, els quals creient-se ungits per dret diví amb la missió de bastir una Catalunya al seu lliure albir, pretenen fer de Catalunya un país desconegut pels propis Catalans.

Descriu una per una les diverses comarques catalanes, fent remarcar la diferenciació de matisos, en la parla, en els costums, en el caràcter i fins en els coneixements, atribuint el fet dire-

rencial a la influència del paisatge i del clima, ajudats per la manca de vies de comunicació que feien de cada comarca, un món diferent.

Diu que l'esperit comarcal està profundament arrelat en l'ànima dels pobles de Catalunya, com ho demostra el resultat de l'enquesta portada a cap per la Ponència de la Generalitat de Catalunya, i que cal respectar-lo, puix fóra un crim el destruir aquest esperit que constitueix la cèl·lula més viva del nostre conjunt nacional; qual esperit ha subsistit a través de la capritxosa divisió Provincial i Judicial que hem sofert fins ara i que es proposa subsistir, pesi a qui pesi, perquè és la voluntat del poble clarament demostrada i no és possible en un règim democràtic, menysprear impunement la voluntat popular, única font de sobirania.

A més, diu, un poble sense ànima, és un poble mort, i ningú que estimi Catalunya, voldrà veure-la sense ànima, i l'ànima de Catalunya és la Comarca.

Fem, doncs, que en recobrar-se Catalunya, es recobrin també les comarques, a fi de què tothom pugui sentir aquella satisfacció íntima de trobar-se bé a casa seva. La varietat dintre de la unitat: Heus aci el nostre lema, que voldria que fos també el vostre.

Una gran ovació acollí les darreres paraules de l'orador.

homenatge a pau clarís

El dia 26 del passat mes, aniversari del Corpus de Sang, el nostre «Casal» es sumà a l'homenatge al gran català Pau Clarís, ànima de la revolta catalana contra l'absolutisme de Felip IV, portant una magnífica tòia de flors lligada amb cinta barrada a l'estàtua del gran patrici.



la bandera de l'ateneu nacionalista republicà de la bonanova i la pancarta del nostre casal, a la manifestació pro-integritat de l'estatut

clicé agustí

comentaris

com parlen els obrers a Rússia?

La camarada Empar Coloma, que anà a Rússia invitada pels Soviets, ha inaugurat la sèrie de conferències que es proposa descabdellar amb una una que ha intitulat: *¿Cómo viven los obreros en Rusia?*

Suposem que les referències donades per la camarada Coloma hauran estat de què la vida és fàcil als obrers russos i, en veritat, ens alegrem que sigui així, però, ens dirà la conferenciant, si li plau, com parlen els obrers a Rússia? Es a dir, quina llengua empen els proletaris de les repúbliques socialistes que federades, constitueixen la U. R. S. S.?

Perquè serà interessant que la camarada Coloma, que hi ha estat, ens confirmi com a cada una d'aquestes repúbliques socialistes és emprada la pròpia llengua nacional, amb exclusió de tota altra, com no sigui en les relacions federals, i així es dona el cas de què a Ucraïna parlen l'ucraïnà i no pas el rus, a Armènia l'armenià, a Moldàvia el rumà i que a Geòrgia, a l'Azerbaidjan, a Transcaucàsia, etcètera, empen també l'idioma nacional i no pas cap altre.

I si és com diem i la camarada Coloma pot afirmar-ho, per què es diri-

geix als obrers catalans en llengua castellana?

Considera, per ventura, que la catalanitat absoluta és incompatible amb els avenços socials més agosarats. En aquest cas la camarada Coloma no hauria copsat bé la lliçó de Rússia. Lliçó de diversitat nacional i d'unitat d'esforç; la lliçó donada a tots els imperialismes, a totes les incomprensions i a tots els centralismes, per uns obrers que sense abandonar per a res, ans bé purificant, les respectives característiques diferencials nacionals, han sabut aplegar llurs esforços en defensa d'una idealitat superior, super-estatal.

I si la camarada Coloma ha percebut bé aquest respecte amb què a la U. R. S. S. són tractades les característiques nacionals, sobretot les lingüístiques, dels pobles que la integren, té, des d'ara, el deure ineludible de manifestar-se sempre, de paraula i per escrit, en la llengua dels proletaris a què es dirigeix, és a dir, en llengua catalana.

fàbrica de neules

Ens ho havien dit i no ho creïem, però és un fet fàcilment comprobable. Només cal passar pel carrer Ros d'Ollano i veure com al fons de la portallada de la casa on està instal·lada la Lliga Regionalista de Gràcia, hi ha un gran rètol que diu: «Fàbrica de Neules».

Els comentaris sobre i perquè ells mateixos ho diuen, no cal discutir-ho. Ja ho sabem, doncs, graciencs: Per a Neules, a la Lliga Regionalista de Gràcia.

rebenta, home, rebenta !!

Miquelet Maura està frisós. Ell no sap avenir-se de la manera serena com les Corts espanyoles examinen la voluntat catalana. Ell, amb el seu temperament de *viejo hidalgo* o de capità dels *tercios*, ja ho tindria tot resolt. Que Catalunya té dret a l'autonomia i la vol? Doncs, per dallonses, no se li dona i llestos. Que protesta i s'agita? Se li envia un altre exèrcit d'ocupació i bona nit i bona hora.

Esperàveu, potser, altra cosa del fill del seu pare? I ca, home; si li ve de mena. Si sota el govern d'Antoni Maura fou assassinat Francesc Ferrer, què tindria de particular que sota Miquel Maura fos assassinada la llibertat Catalunya?

Diis, Miquel, que ja n'estàs tip i que, un dia, saltaràs i rebentaràs. Doncs, per nosaltres, no te n'estiguis i rebenta d'una vegada. Avui fos i demà festa.

Unamuno, Royo Vilanova, Alba, Pio Baroja, l'«Emilianu» i altres Pepes. Recordeu-los aquests noms.

llibres

LA GUERRA DEL SANTS, per Josep M.^a Francés. Barcelona, 1932.

Amb la seva ploma galana i fàcil, En Josep M.^a Francés ha lligat en forma de novel·la una sèrie d'episodis que recorden fets succeïts darrerament, fent-ne protagonistes un munt de personatges de carn i ossos que són: uns reencarnació, diríem, d'altres que han jugat un gros paper en els esdeveniments polítics que ens han portat al canvi de règim i la resta, personificació de l'esperit immutable dels pobles, de llurs institucions i dels moviments ideològics que els sotsmouen. I són, precisament aquests darrers, els tipus més ben reeixits de la novel·la. Donya Marçala, Isolina i Pere Maimó, reflexe de la monarquia, de Catalunya i del crit de justícia que

un grup de socis del nostre casal
rodegen al dr. agudé durant
clixé l'aplec de les joventuts d'estat
agustí català a canovelles

llencen les masses adolorides pel desgavell de la societat capitalista, ultra ésser els personatges centrals de la novella, són els que millor revelen la mà de mestre del seu autor.

La guerra dels Sants, però, no és ni vol ésser, solament, una obra de tesi. Es tota una novel·la, en la veritable accepció del mot, que al costat del moviment de les passions i de la narració pura, conté admirables i poètiques descripcions on es vessa tota l'exquisida sensibilitat d'En Francès, qui amb ella continua el camí tan brillantment encertat amb *La rossa de mal pèl* i queda senyalat, definitivament, com un valor remarcable de les lletres catalanes.

N. B.

Els socis son pregats de contribuir a la creació de la Biblioteca del nostre «Casal» amb el donatiu de llibres.

Així mateix comuniquem als Editors que de tots els llibres que ens enviïn en farem ressençions al nostre «Butlletí».

a les dones del districte VIII^e

Constituit en el nostre districte el Casal d'Esquerra «Estat Català», el seu grup femení fa una crida a totes les dones del districte que sentin d'una manera sincera els ideals del més pur amor a Catalunya.

Ens porta a actuar en el terreny de la política el convenciment que avui tenim dels drets indiscutibles que ens pertanyen i, per tant, l'obligat deure de treballar per la llibertat de la nostra terra i per la implantació d'una societat més amb harmonia amb els nostres sentiments.

Aquestes premises, amigues de Gràcia formen part integrant de l'ideari d'Esquerra Republicana de Catalunya. Es per això que creiem fer un gran bé a aquesta barriada pregant-vos acudiu a aquest Casal col·laborant



amb nosaltres a fi de sentir el plaer d'haver complert noblement amb el nostre deure.

L'honorable patrici Francesc Macià, ànima del Partit i President de Catalunya, sent per als nostres infants un vertader amor. A llur benestar i a llur cultura hi dedica el seu més gran esforç. Nosaltres en fem qüestió d'honor i l'hem d'ajudar procurant que les nostres activitats siguin encaminades a millorar la situació higiènica i cultural de la nostra mainada.

Es també un deure que ens organitzem pel fi patriòtic de contrarrestar els treballs que de sota mà fan els enemics de Catalunya.

Dies de prova potser s'atansen per a la nostra pàtria i cap de nosaltres no ha de mancar al lloc de perill.

Gràcies a la República tenim, com els homes, les armes del vot, i d'aquest dret n'hem de fer ús amb serietat i sabiduria.

Siguem dignes d'aquesta confiança i per a aquest fi cal aplegar-nos per tal de compartir amb tots la responsabilitat del nostre esdevenidor.

Germanes de pàtria, dones de la catalaníssima barriada de Gràcia, us espera amb els braços oberts el Grup Femení del Casal d'Esquerra «Estat Català», Santa Agueda, 40.

L'Estatut no és, certament, el límit de les aspiracions nacionals de Catalunya. Però és una fita memorable en el camí de la nostra Pàtria vers la seva llibertat integral.

Constituïda la Secció Femenina del nostre Casal amb un nombre considerable d'associades, quedà nomenada la següent Junta Directiva:

Presidenta, Srta. Maria Donato; Vice-Presidenta, Sra. Dolors Molló; Secretària, Srta. Pilar Florensa; Vice-Secretària, Srta. Joaquina Amigó; Comptadora, Sra. Carme Montroig; Tresorera, Srta. Dolors Gual; Vocals: Srta. Rita Brossa, Sra. Angelina Cases, Sra. Carme Vallvé i Sra. Francesca Marc.

Ja compreu segells d'Estat Català?

obra benèfica

A profit dels fills de les famílies necessitades, la Secció Femenina, d'acord amb la Comissió d'Esports i Festes, prepara un festival benèfic a l'objecte d'adquirir roba per a la confecció de vestits pels infants, de la qual s'encarregaran desinteressadament les components de la Secció.

Per ajudar al major èxit d'aquest acte benèfic, s'ha obert una subscripció en la qual hi poden contribuir no solament els socis, sinó que també totes aquelles persones de sentiments humanitaris que no siguin socis.

esbarjo

La *Comissió d'Esbarjos* la constituït les següents Seccions:

Escacs, Teatre, Excursionisme i Cultura física.

La delegació d'Escacs organitza un campionat social comptant ja amb nombrosos oferiments, destacant-se l'oferta d'una magnífica copa, per donatiu del nostre President.

La de Teatre treballa activament per fer la presentació dintre d'aquest mes amb un esplèndid conjunt.

La de Cultura física començarà el proper mes, la temporada de banys, fent la inaugural de les tendes de banys a les platges de Badalona i Mongat.

Per acabar, preguem a tots els socis que vulguin esmerçar llurs activitats amb alguna Secció d'Esbarjo, especialment teatre, que s'inscriguin tot seguit.

excursions

El dia 15 del passat mes es féu la primera excursió d'una sèrie que es té en projecte. Aquesta primera sortida tingué lloc a Santa Creu d'Olorde i es vegé molt concorreguda de socis d'ambdós sexes, quedant tots els que hi assistirem més que satisfets i amb desig de poder-les continuar.

A les sis del matí s'emprengué la marxa i el bon humor i la joia no s'estroncà en tot el dia i a l'hora de fer estralls de la minestra que com carga feixuga portàvem sobre de nostres espatlles, es manifestà l'efecte aperitiu

que produï a tots l'aire perfumat del bosc, amb la flaire de les flors boscanes i dels romanins, car tothom amb un apetit extraordinari anà enterrant afanyós vers el tub digestiu quant d'amaigatzemat portava a les motxilles.

El temps, però, anava fent via sense donar-nos-en compte i sense que el bon humor davallés, érem de retorn a la gran urb cap a les primeres hores del vespre.

Altra volta presoners de la ciutat, arribarem al Casal fent ofrena als amics que ens esguardaven dels ramells de ginesta i roselles que com trofeu havíem recollit de nostra gesta.

No podem acabar aquesta petita crònica sense abans fer un elogi de les senyores i senyorettes de la Secció Femenina que amb nosaltres volgueren compartir l'alegria i el bon humor de la diada, de la qual tots en servarem un bell record.

I fins un altre.

UN QUE HI ERA

notes

El Consell Directiu del «Casal» ha quedat constituït en la següent forma: President, Nicolau Battestini; Vice-President, Benet Mori; Secretari, Jesús Borràs; Vice-Secretari, Pere Sorribas; Tresorer, Josep Viscarrués; Comptador, Josep Codina; Bibliotecari, Joaquim Martínez; Vocals: Maria Donato, Joan Fuster, J. Baquió i Marian Hurtado.

Compreu, només, als establiments catalanitzats. No és patriòtic donar guanys al que no saben o no volen honorar la nostra llengua catalana.

Per a coneixement dels companys socis es fa avinent que:

La Junta Directiva es reuneix els dimecres, a les deu de la nit.

La Comissió de Cultura, els dilluns, a les deu de la nit.

La Comissió Econòmico-Social es reuneix els dimarts, a les deu de la nit.

La Secció Femenina, els dimecres, a dos quarts de deu de la nit.

La Comissió d'Esports i Festes es reuneix el divendres, a les deu de la nit.

Ja compreu segells d'Estat Català?

Tots els dissabtes, a les deu de la nit, es donaran conferències públiques en el nostre estatge, les quals aniran a càrrec de rellevants personalitats del partit.

El nom dels conferencians i els temes a desenvolupar, seran anunciats amb oportunitat per mitjà del tauler d'avisos de la nostra entitat i per la premsa diària.

Tenint en compte la publicitat dels nostres actes, preguem als companys socis d'assistir-hi, no solament amb llur família, sinó també acompanyant-hi els seus amics.

Nosaltres no volem «un» estat. Nosaltres volem el NOSTRE ESTATUT.

Tots els divendres, a les deu de la nit, el Dr. B. Mori dona un curs pràctic elemental d'anatomia i cures d'urgència, especialment dedicades als socis del Casal i a les Joventuts d'Esquerra d'Estat Català del districte VIII.



catalans !!

per Catalunya allisteu-vos a les joventuts d'esquerra

estat català

visca Catalunya !!!

visca Macià !!!

Senyora...

**Una perfecta confecció
l'obtindrà cosint amb**

Sedalfort

**...de venda
en bobines de 500 i 200 yds.**

**SASTRERIA
Portet & Ordeix**

MIDA I CONFECCIONS

Salmerón, 134 - 136

Telèfon 72677

PAPELERIA "CASA HUGO"

Treballs de impremta-Objectes d'escriptori
Material per arxius de fulles canviables
Catàlegs

Bailén, 156

BARCELONA

Telèf. 70312

**La Casa BASTIDA
s'engrandit**

Passeig de Gracia, 18 - T. 15247

**GRAN BASAR
DE SASTRERIA**

Sistema Nord-Americà

**AMB PREUS DE
LIQUIDACIO**

LA CENTRAL

ABANS CASA SALAT

Antoni Gibert

SERVEI A DOMICILI

Baix de Sant Pere, 42

Casa especialitzada
en olis d'oliva i sa-
vons de totes menes

Cereals, Conserves
Xocolates, Cafè, Sucre

Telèfon 25027

"LAS GANGAS"

SEDES, LLANES, COTONS

Retalls a pès

Voltaire, 9 i 11

Puigmartí, 1

Productes Alimentosos de Règim

CASA SORRIBAS

Salmerón, 222

Llúria, 62

Llegiu

LA GUERRA DELS SANTS

de

Josep M.^a Francés

Preu: 3'50

Tallers Gràfics

ARMENGOL & C.^{ia}

Verdi, 98

Tel. 78861

Proveu les exquisides gassoses

IDEAL

Fàbrica d'aigües carbòniques

LA IDEAL

Igualtat, 273

BARCELONA

Blak S' Cream

Crema per a bronzejar el cutis

De venda en totes les
perfumeries i cen-
tres d'específics

Laboratoris UDA

BARCELONA